

اشاره

محمدرضا رضایی رایینی معلم فیزیک با سابقه آموزشی ۲۵ سال از استان کرمان است. وی با شور و عشقی که به عنوان معلم به دانش‌آموزانش و آموزش آنها دارد و با توجه به فعالیت‌های متعدد علمی، موفق به کسب مقام معلم نمونه کشوری در سال تحصیلی ۸۶-۸۷ شده است و بدین جهت با ایشان در خصوص تلاش‌ها و موفقیت‌هایش هم کلام شدیم تا تجربه‌های خود را با ما و شما در میان بگذارد. آنچه در پی می‌آید حاصل این گفت‌وگو است.

□ آقای رضایی، چه شد که رشته تحصیلی فیزیک را برای تحصیلات دانشگاهی و علمی انتخاب کردید؟ چه سالی وارد دانشگاه شدید و استادان تاثیر گذارتان را اگر به خاطر دارید، نام ببرید.

■ متولد شهرستان راین از توابع کرمان هستم. در زمان تحصیل ما فقط دو رشته تحصیلی در راین وجود داشت، رشته اتمکانیک و علوم انسانی. پس ناچار رشته اتمکانیک را برای تحصیل انتخاب کردم و از لحاظ درسی همیشه جزء نفرات اول یا دوم بودم. با شرکت در کنکور سراسری سال ۶۵ و انتخاب ۱۲ رشته مورد علاقه، در رشته دبیری فیزیک پذیرفته شدم. شروع تحصیل برایم مقداری دشوار بود، ولی با راهنمایی دانشجویان ترم بالاتر فیزیک به‌ویژه شهید موسی‌پور بر اوضاع درسی مسلط شده و با درجه عالی فارغ‌التحصیل شدم. هیچ‌گاه آقای مرحوم ابراهیم میرحسینی

بعضی

معلم‌ها یاد

آدم می‌مانند

گفت‌وگو با محمدرضا رضایی رایینی،
معلم فیزیک منتخب و نمونه کشور

مجله رشد آموزش فیزیک در راستای انتقال تجربه‌ها و دانش معلمان نمونه کشوری و آشنایی بیشتر علاقه‌مندان با این همکاران، رشته گفت‌وگوهایی را با عنوان «گفت‌وگو با معلمان نمونه فیزیک ایران» تقدیم شما خوانندگان ارجمند کرده است

از معلمان تاثیرگذار دوران تحصیل خود که اولین جرقه‌های خودباوری و پیشرفت را با روش خاص خود در فکر و روحم ایجاد و بارور کرد فراموش نخواهم کرد. در دوران دانشگاه نیز از استادان بزرگواری مثل دکتر منصوریان، دکتر اسماعیلی، دکتر بهرام‌پور، دکتر نگارستانی، دکتر قریب و دکتر بهرامی بیشترین تأثیر را پذیرفتم و همچنین از همراهی دوستان صمیمی مثل آقای قربانی، میرزایی و... نیز بسیار خرسندم.

□ شما به عنوان دانش‌آموخته فیزیک و معلم فیزیک نظرتان در مورد یک تدریس موفق چیست؟ ویژگی‌های آن را نام ببرید و راه و رسم معلمی را در چه می‌دانید؟

■ تدریس عبارت است از؛ انتقال اطلاعات شخص از یک سرچشمه آگاه به اهدافی ناآگاه با وضعیت دریافت نامشخص به منظور تبدیل ناآگاهی آن‌ها به آگاهی نسبی. بنابراین ابزارهای مورد نیاز برای دستیابی به یک تدریس خوب، الف) تسلط بر موضوع درسی، ب) اطمینان از داشتن اطلاعات اولیه مورد نیاز برای شروع موضوع مورد تدریس، ج) استفاده از اصول روان‌شناسی برای انتقال اطلاعات به دانش‌آموزان، د) استفاده از ابزارها و روش‌های اندازه‌گیری پیشرفت تحصیلی به منظور مقایسه میزان دریافت صحیح مطالب علمی توسط دانش‌آموزان است.

معلمی را می‌توان در یک جمله به صورت زیر بیان کرد: «معلمی تربیت نرم‌افزارهای الهی است.»

□ عقیده شما در این مورد چیست که سواد دانش‌آموزان در مورد درس فیزیک، همان دانش و دانستنی‌ها نیست که در متن کتاب درسی می‌خوانند؟

■ دانش و دانستنی‌های کتاب درسی استاندارد باید جزء لاینفک پایه علمی دانش‌آموزان باشد. بدون پایه علمی در هیچ زمینه تخصصی امکان پیشرفت علمی ایجاد نمی‌شود. دانش‌آموزان به دو گروه تقسیم می‌شوند، گروهی

که ادامه تحصیل نمی‌دهند و گروهی که پتانسیل ادامه تحصیل در آن‌ها وجود دارد. گروه اول برای ادامه زندگی بایستی درک درست و عمیقی از مفاهیم علمی داشته باشند، بنابراین یادگیری مطالب موجود در کتاب درسی برایشان ضرورت دارد. گروه دوم نیز بعد از دیپلم در زمینه تخصصی مورد علاقه خود ادامه تحصیل می‌دهند و پتانسیل لازم را برای مطالعه فراتر از کتاب‌های درسی در خود احساس می‌کنند. پرداختن به افزایش معلومات دانش‌آموزان فراتر از مطالب درسی برای آن دسته از دانش‌آموزان مفید است که به دریافت مطالب علمی مشتاق‌اند، در نتیجه وجود پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی و کلاس‌های فوق برنامه نیز برای آن‌ها الزامی است. در آموزش مفاهیم پایه در دوره متوسطه نباید سستی و کوتاهی کنیم. رسیدن به مرز دانش را می‌توان با گسترش تحصیلات تکمیلی امکان‌پذیر کرد و بار پیشرفت‌های علمی نباید بر دوش دانش‌آموزان سنگینی کند. یعنی اگر قرار باشد هر پیشرفت علمی به کتاب‌های درسی دوره متوسطه راه پیدا کند، مفهوم دوره متوسطه از بین می‌رود.

□ آیا به نظر شما در طرح درس باید به مقتضیات خاص بومی و فرهنگی توجه کرد، اگر جواب مثبت است در این مورد نمونه یا نمونه‌هایی ذکر کنید.

■ طرح درس، زمان‌بندی انتقال اطلاعات تجربی یا نظری به دانش‌آموزان در شرایط خاص مکانی، زمانی و فرهنگی است. بنابراین در طرح درس باید مقتضیات خاص بومی و فرهنگی لحاظ شود. به‌طور مثال زمان یادگیری در یک منطقه گرمسیر اگر طولانی شود میزان یادگیری پایین می‌آید. ولی در مناطق سردسیر وضعیت به‌گونه متفاوتی است. همین پارامتر زمان طرح درس هر جلسه که تابعی از دمای محیط است باعث خواهد شد که نحوه ارائه مطالب در یک جلسه تدریس با هم متفاوت باشد. از لحاظ فرهنگی نیز یک طرح درس واحد در یک شهر که بافت فرهنگی متفاوتی دارد کارساز نیست. در یک منطقه شهر بیشتر وقت معلم صرف کنترل کلاس می‌شود ولی در منطقه‌ای دیگر این زمان صرف نمی‌شود و وقت بیشتری برای تدریس وجود دارد.

□ آیا به امر آموزش مهارت‌های زندگی در کلاس درس فیزیک اعتقاد دارید و اکنون اجرای آن را چگونه ارزیابی می‌کنید و استان کرمان را به لحاظ فرهنگی چگونه می‌بینید؟

■ هدف معلم فیزیک تدریس فیزیک است. ولی با توجه به سرعت عملکرد معلم در کلاس در صورتی که زمان باقیمانده‌ای وجود داشته باشد، شنیدن مطالب غیر

درسی از معلم فیزیک نقش مهمی در زندگی دانش‌آموزان بازی می‌کند. ذکر آیه‌ای از قرآن، حدیثی از ائمه، شعری از شعرای معروف، گفته‌ای از دانشمندان بزرگ که مرتبط یا غیرمرتبط با موضوع درسی باشد و یا آموزش مهارت‌های زندگی نیز تاثیرگذار است. در صورتی که مقداری از زمان باقی مانده صرف شوخی و مزاح شود در امر آموزش بسیار تاثیرگذار خواهد بود. استان کرمان همانند دیگر نقاط کشور دارای دبیران فیزیک کارآمد است که به‌ویژه در کلاس آن‌ها شوخی و خنده در زمان خودش به‌وفور یافت می‌شود. استان کرمان پهناورترین استان ایران است که همیشه بین سردترین نقطه و گرم‌ترین نقطه در طول سال ۴۰ درجه سلسیوس‌گراد تفاوت دما وجود دارد و فرهنگ‌ها و گرایش‌های متفاوتی در آن وجود دارد.

◻ شما موفق به کسب چه موفقیت‌هایی شدید که باعث شد عنوان معلم نمونه کشوری را کسب کنید و عوامل تاثیرگذار در جهت کسب این موفقیت‌ها نام ببرید.

■ شرایط کسب عنوان معلم نمونه هر چند سال تغییر می‌کند. در این تغییر فلسفه خوبی نهفته است. تا قبل از سال ۸۷ دو نفر از اعضای خانواده‌ام به عنوان نمونه کشوری انتخاب شده بودند و تقریباً از روند انتخاب معلم نمونه اطلاعات کامل داشتم. اگر براساس همان معیارها قبلی اقدام می‌کردم، زیاد موفق نمی‌شدم، چون روحیات من با آن معیارها سازگار نبود. از سال ۸۷ به بعد معیارها تغییر کرد که عمده آن‌ها منطبق بر عملکرد گذشته‌ام بود. بیشتر علاقه و توانایی‌ام در زمینه پرورش دانش‌پژوهان خلاق و مستعد استان کرمان از سال ۷۳ به بعد بود. نتیجه ۱۷ سال فعالیت در پژوهشکده تعلیم و تربیت استان کرمان، راهنمایی بیش از ۱۰۰ پروژه دانش‌آموزی در زمینه فیزیک و مکانیک است. تعدادی از این طرح‌ها موفق به کسب رتبه‌های برتر جشنواره‌های داخلی و خارجی شده‌اند. تعدادی از آن‌ها پروانه ثبت اختراع گرفته و درصدی از آن‌ها نیز به صورت سخنرانی یا پوستر در کنفرانس‌های علمی و پژوهشی پذیرفته شده‌اند. بسیاری از وسایل ساخته شده در این پروژه‌ها در درک مفاهیم فیزیکی بسیار مؤثرند. همچنین تشویق‌های متعددی در طول ۱۷ سال فعالیت مداوم علمی در پژوهشکده از مسئولان استان دریافت کرده‌ام.

بعد از عنایت خاص الهی و در کنار دعای خیر پدر و مادر و خانواده‌ام، از عوامل مؤثر در موفقیت می‌توان مطالعه علمی، تلاش مستمر و بی‌وقفه همراه با صبر و حوصله و برخورد خوب با دانش‌پژوهان را می‌توان برشمرد.

◻ لطفاً بفرمایید به‌نظر شما بارزترین ویژگی

معلم نمونه چیست؟

■ معیارهای تشخیص معلم نمونه طوری تنظیم شده است که فعالیت علمی معلمان را اضافه بر وظیفه قانونی آن‌ها می‌سنجد. به‌نظر می‌سد که تمام معلمان نمونه از پتانسیل بالایی در این زمینه نسبت به معلمان دیگر برخوردارند. این پتانسیل در معلمان دیگر هم وجود دارد که در زمینه‌های دیگری مثل کلاس‌های خصوصی و کلاس‌های کنکور، حق‌التدریس و زمینه‌های غیرعلمی صرف می‌شود، که نتیجه آن کسب درآمد حلال است. ولی معلمان نمونه هیچ درآمدی به علت فعالیت‌های فوق برنامه خود که منجر به کسب رتبه معلم نمونه کشوری یا استانی می‌شود، شاید نداشته باشند. در نتیجه هیچ انگیزه مادی آن‌ها را وادار به فعالیت‌های علمی فوق برنامه نمی‌کند. آنچه که باقی می‌ماند این است که آن‌ها این کار را یا از روی اخلاص انجام می‌دهند یا برای ارضای حس خود بزرگ‌بینی و برتری بر دیگران یا مطرح شدن در جامعه، بنابراین بارزترین ویژگی یک معلم نمونه باید اخلاص کار در معلمی باشد.

◻ کسب رتبه معلم نمونه در سطح کشور چه تأثیری در زندگی حرفه‌ای و شخصی شما داشته است؟

سخنان معلم‌های فیزیک با تجربه را همواره گرامی می‌داریم، چون نکاتی که در ورای این سخنان است در هیچ مدرسه و مکتبی تدریس نمی‌شوند

■ اگر انگیزه معلم نمونه کسب افتخار و مطرح شدن در جامعه باشد، مسلماً بعد از رسیدن به آن درجه فعالیت‌هایش کاهش می‌یابد. در غیر این صورت فعالیت‌های علمی او کماکان مثل سابق ادامه یافته و حتی زیادت‌تر هم می‌شود و در زندگی شخصی‌ام مراقبت، نظر و انضباط بیشتری حاکم می‌شود تا همیشه به عنوان یک الگوی موفق باقی بماند.

◻ با توجه به بحث تحول بنیادین در آموزش و پرورش، شما به عنوان یک مدرس نمونه کشوری راهکارهای ایجاد تحول را در چه می‌دانید؟

■ تحول بنیادین در آموزش و پرورش که جهت سرعت بخشیدن به روند رسیدن به قله‌های دانش و اخلاق و به دلایل زیر صورت می‌گیرد:

الف) شناسایی و برطرف کردن نقاط ضعف سیستم آموزش حاکم.

ب) تأسیس نظام آموزشی بر پایه نظریه اسلامی تربیت

در حوزه آموزش و پرورش موضوعی با عنوان «معلم موفق و تدریس موفق» بارها محل بحث و گفت‌وگو واقع شده و افکار و قلم‌های بسیاری را به خود مشغول داشته است

(فطرت)

ج) تغییر اساسی در نظام آموزشی حاکم با مرجعیت فرهنگ اسلامی-ایرانی.

زمان مهم‌ترین عامل این تحول بنیادین است. هیچ تحول بنیادینی سریعاً صورت نمی‌گیرد. پاسخ تحول نیز در بازه زمانی طولانی خود را نشان می‌دهد. بنابراین اگر تحول بنیادین قائم به دولت یا وزیر وقت باشد، آب در هاون کوبیدن است. باید افق فکری وجود داشته باشد که اعضای برجسته آن به دور از جناح‌بندهای سیاسی مراحل تنظیم، تصویب، اجرا، نظارت و عملکرد تحول بنیادین را به عهده بگیرند.

چرا بعضی معلم‌ها یاد آدم می‌مانند؟!

نتیجه تحول بنیادین باید در کلاس درس و در خروجی‌های آموزش و پرورش خود را نشان دهد. به علت این‌که اداره کلاس‌ها با توجه به طرح درس بومی که تابع عوامل متعددی مثل فرهنگ، موقعیت جغرافیایی، امکانات آموزشی و... است، انجام می‌گیرد، بنابراین نظام ارزشیابی نیز باید دچار تحول بنیادین گردد. در نظام آموزشی فعلی ارزشیابی معلم محور است. تعداد دانش‌آموزان در کلاس زیاد است و سیستم آزمایشگاهی نیز بسیار فقیر و ناکارآمد است. در نتیجه برای ایجاد تحول باید: الف) فضای آموزشی زیادی با معماری جدید منطبق بر شاگردمحوری با هدف رسیدن به استاندارد بیست نفر در هر کلاس درس، ساخته شود. ب) نهضت ساخت وسایل آزمایشگاهی با توجه به فناوری روز در کشور به وجود آید تا آزمایشگاه‌های زیادی تجهیز شود. ج) دانشگاه‌ها با تربیت معلمی که ورودی آن‌ها فارغ‌التحصیلان مجرب دانشگاه‌های کشور در رشته‌های مورد نیاز است، تأسیس شده و در آن‌ها معلمان با سابقه و استادان مجرب به صورت علمی و عملی، معلمان کارآموزده‌ای را تربیت و به بدنه آموزش و پرورش تزریق کنند تا به استانداردهای جهانی نزدیک‌تر شویم. د) مدارس بیشتر به تفکر واگرا که منجر به ساخت یک وسیله می‌شود بپردازند، بنابراین در کنار مدارس تیزهوشان (تفکر همگرا) باید مدارس خاص مبتکران و مخترعان (تفکر واگرا) نیز تأسیس شود. ه) از تمام

پتانسیل‌های موجود برای به ثمر رسیدن تحول بنیادین (از جمله پتانسیل معلمان نمونه) استفاده شود. و زمان شروع تحول بنیادین در آموزش و پرورش ایران، شروع عملیات یک جراحی بزرگ در آموزش و پرورش است. اهمال در مدیریت آن خطرات زیادی را متوجه کشور خواهد کرد. درست است که سنگ بزرگ علامت نزدن است، ولی حالا که سنگ بزرگ تحول بنیادین برداشته شده است، همگی با هم باید کمک کنیم تا درست به هدف بخورد.

▣ راجع به موفقیت اخیری که در شهریورماه سال ۹۰ به عنوان دبیر فیزیک داشته‌اید، توضیح دهید.

■ انجمن فیزیک ایران هر دو سال یکبار یک یا چند نفر از دبیران فیزیک را به عنوان دبیران برگزیده فیزیک کشور معرفی و از آن‌ها تقدیر به عمل می‌آورد. معیارهای این انتخاب در سایت انجمن فیزیک ایران به صورت زیر معرفی شده‌اند: الف) ایجاد علاقه و انگیزه در دانش‌آموزان برای یادگیری فیزیک، ب) ابتکار و نوآوری در آموزش فیزیک، ج) ایجاد فعالیت‌های فوق برنامه مرتبط با فیزیک، د) کوشش در زمینه اعتلای کیفیت آموزش فیزیک، ه) داشتن سوابق علمی و حرفه‌ای ارزنده مرتبط با فیزیک، و) استفاده از وسایل کمک‌آموزشی و فن‌آوری جدید.

▣ لطفاً بهترین خاطرات معلمی خود را بیان کنید.

■ در شهریورماه ۹۰ در محل دانشگاه ارومیه و در اختتامیه کنفرانس فیزیک ایران از دو تن از دبیران برگزیده فیزیک کشور تجلیل و تقدیر به عمل آمد. ۱. خانم آزیتا سیدفدایی، رتبه اول از تهران، ۲. محمدرضا رضایی راینی‌نژاد، رتبه دوم از کرمان.

هنگام شروع فعالیت در بخش فیزیک پژوهشکده تعلیم و تربیت استان کرمان هنوز ازدواج نکرده بودم ولی هم‌اکنون که ۱۷ سال از فعالیت مداوم در پژوهشکده می‌گذرد، یکی از فرزندانم با هدایت و راهنمایی اینجانب به مرحله نهایی جشنواره خوارزمی راه پیدا کرده است. همچنین در سال جاری عنوان استاد راهنما و مشاور هدایت دو پروژه در دوره راهنمایی، دو پروژه در دوره دبیرستان، دو پروژه در دوره کارشناسی، دو پروژه در دوره کارشناسی ارشد و دو پروژه در دوره دکترا را عهده‌دار شدم.

▣ نظر شما در مورد مجله رشد آموزش فیزیک به عنوان یک متن آموزشی و راهنمای معلم چیست؟ و چه پیشنهادی برای تأثیرگذاری بیشتر مجله رشد فیزیک دارید؟

■ مجله رشد فیزیک در تحول بنیادین آموزش و

پرورش باید دچار تحول اساسی شود. در صورتی مجله رشد فیزیک یک متن آموزشی محسوب می‌شود که در فرآیند آموزش معلمان قرار گیرد و به عنوان یک مرجع علمی در دوره‌های تخصصی ضمن خدمت معلمان فیزیک تدریس شود. در این صورت است که به عنوان یک راهنمای آموزشی احساس خواهد شد. رتبه مجله رشد به رتبه علمی پژوهشی (رتبه ۱) و یا علمی ترویجی (رتبه ۲) ارتقا یابد و رتبه سوم آن نیز به مجله رشد فیزیک دانش‌آموزی اختصاص یابد. بنابراین، رشد فیزیک در هر دوره باید شامل سه نسخه اثر، نسخه ۱: رشد آموزش فیزیک با درجه علمی پژوهشی، نسخه ۲: رشد آموزش فیزیک با درجه علمی ترویجی، و نسخه ۳: رشد آموزش فیزیک دانش‌آموزی گردد. به علت انتشار الکترونیکی مجله تعداد مقاله‌ها نباید محدود باشند ولی به طور طبیعی جمعیت مقاله‌ای رشد فیزیک ۱ خیلی کمتر از مقاله‌های ۲ و ۳ خواهد بود.

□ آقای رضایی این گفت‌وگو را در بهار سال ۹۱ همکاران مطالعه می‌کنند که مصادف با اردیبهشت ماه و مراسم بزرگداشت مقام معلم است، چه پیامی برای همکاران خود در کل کشور دارید؟

■ رتبه و جایگاه خداوند بسیار بالا و رفیع است و عبادت ما در هنگام نماز نیز برگ سبزی است تحفه درویش. به نظر می‌رسد که تجلیل مسئولان در هفته معلم از مقام بالا و رفیع معلم نیز وضعیت مشابه داشته باشد. بنابراین، کوتاهی و قصور آن‌ها در تجلیل از شما معلمان عزیز و گرمی را با بزرگواری خودتان ببخشید و مزد یک کار بزرگ را از خداوند طلب کنید، نه از بندگان که هیچ از خود ندارند، بنابراین به محض یادآوری، فرارسیدن هفته معلم را به شما تبریک می‌گویم.

□ چه انتظاراتی از مسئولان آموزش و پرورش دارید؟

■ معلم نمونه با معیارهای کنونی قابل شناسایی و تقدیر نیست. بسیاری از معلمان نمونه سال‌های قبل تدریس موفق ندارند. وزارت محترم آموزش و پرورش بار آموزشکده‌های فنی را از روی دوش آموزش و پرورش به این علت که وظیفه آموزش و پرورش تربیت نیروهای بالاتر از دیپلم نیست برداشتند، پس چگونه است که ملاک‌های انتخاب معلم نمونه عمدتاً شامل مواردی است که فراتر از وظیفه قانونی معلم در کلاس درس است. اگر معیارهای انتخاب معلم نمونه منطبق بر رفتار و عملکرد معلم خارج از کلاس درس باشد دیگر اسم آن فرد معلم نمونه نیست. برای شناسایی معلمان نمونه باید به کلاس درس موظف معلم مراجعه کرد. برای این کار باید هر سال معلمان متقاضی نمونه شدن خود را به ستاد معلم نمونه معرفی کنند.

تیم‌های تخصصی در طول سال تحصیلی عملکرد موردنظر را در کلاس از لحاظ نحوه تدریس و کلاس‌داری، تسلط بر موضوع درس، رعایت اصول روان‌شناسی و ارزشیابی تحصیلی و... بررسی می‌کنند و در نهایت بین معلمان هر رشته معلمان برتر شناسایی می‌شوند و به مرحله استانی راه می‌یابند. همین گزینش برای معلمان استانی در طول سال تحصیلی انجام می‌شود و معلمان برتر استانی هر رشته شناسایی خواهند شد. با تکرار همین مراحل معلم نمونه کشوری در هر درس شناسایی خواهد شد. برای رسیدن به این مرحله معلمان ممکن است دوره‌های خاصی شرکت کرده و تخصص‌های دیگری را نیز کسب کنند. آنچه که امتیازآور است عملکرد او در کلاس درس خواهد بود.

□ اگر مطلبی ناگفته مانده، لطفاً بفرمایید.

■ با عنایت به تجربه ۱۷ ساله در تربیت نسلی پژوهشگر به اطلاع می‌رسانیم که روند حاکم بر جشنواره خوارزمی پاسخگوی تحول بنیادین در آموزش و پرورش نیست و باید تغییرات اساسی در آن به‌وجود آید که به چند مورد آن

چرا بعضی معلم‌ها چیزی از خودشان پیش آدم جا می‌گذارند؟!

اشاره می‌شود: الف) معرفی نفرات اول تا سوم هر رشته در هر استان با توجه به داوران استانی جشنواره خوارزمی شناسایی و به دبیرخانه جشنواره خوارزمی، ب) دبیرخانه جشنواره خوارزمی نفرات اول هر رشته را در هر استان مشخص کرده و به استان اعلام نماید، ج) از بین نفرات اول هر رشته در هر استان نفرهای اول تا سوم کشوری را انتخاب نماید، د) داوران کشوری جشنواره خوارزمی باید از بین معلمان برگزیده کشوری در هر رشته انتخاب شوند، نه استادان دانشگاه که اشراف زیادی بر فعالیت‌های دانش‌آموزی ندارند. ه) رتبه‌های جشنواره خوارزمی شامل: ۱. رتبه‌های استانی ۱ و ۲ و ۳ که توسط داوران استانی انتخاب می‌شوند. ۲. رتبه برگزیده استانی که توسط داوران کشوری انتخاب می‌شوند، ۳. رتبه‌های برگزیده کشوری که از بین برگزیدگان استانی توسط داوران کشوری انتخاب می‌شوند. و الف) نفرات ۱ و ۲ و ۳ استانی با ضریب نخبگی ۱۰٪، ۲۰٪، ۳۰٪ عضو بنیاد نخبگان شده و به همین میزان از شانس ورود به دانشگاه برخوردار شود. ب) نفرات برگزیده استانی با ضریب ۵۰٪ و ج) نفرات ۱ و ۲ و ۳ کشوری با ضریب ۸۰٪، ۹۰٪، ۱۰۰٪ عضو بنیاد شده و به همین میزان از شانس ورود به دانشگاه برخوردار شوند.